

Gwaith y Pwyllgor Gwerin

1. Swyddogion y pwyllgor fydd yn arwain ar y gwaith a'r trafodaethau, sef:

- **CADEIRYDD:** Dyletswydd y Cadeirydd yw arwain ac ysbrydoli'r aelodau wrth gadeirio'r pwyllgorau yn effeithlon, gan gynrychioli barn y pwyllgor yn y Pwyllgor Gwaith.
- **YSGRIFENNYDD:** Prif swyddogaeth yr Ysgrifennydd yw cofnodi yn gywir a threfnus ac mewn Cymraeg graenus, gan anfon copi o'r cofnodion at y Trefnydd drwy e-bost o fewn tri diwrnod ar ôl y cyfarfod.

Bydd y Cadeirydd yn dod yn aelod o Bwyllgor Gwaith yr Eisteddfod, a gofynnir i'r Ysgrifennydd fynychu yn ei h/absenoldeb. Yn ogystal â hyn, bydd y 2 swyddog yn dod yn aelod o'r Panel Canolog Gwerin dros gyfnod yr Eisteddfod.

2. Rheolau Sefydlog – cyn gwneud dim arall, mae angen eu darllen a'u derbyn yn swyddogol fel pwyllgor.

3. Dewis Testunau

Yn arferol mae 9 cystadleuaeth yn yr adran. **Yn ychwanegol at y rhain mae angen cofio am y gystadleuaeth Perfformiad Gwreiddiol sydd yn cael ei gynnal gyda phwyllgorau eraill sef Cerdd Dant, Dawns, Llefaru a Theatr.** Bydd cystadlaethau ychwanegol sef cân hunan gyfeiliant ac unawd ar unrhyw offeryn gwerin yn cael eu cynnal yn y Tŷ Gwerin.

Bydd Cymdeithas Alawon Gwerin Cymru yn cynnig awgrymiadau am destunau i'r cystadlaethau. Mae hyn yn ddefnyddiol iawn yn enwedig mewn rhai ardaloedd. Fodd bynnag nid oes rheidrydd i'w derbyn o gwbl neu medrir gwneud yn rhannol neu dderbyn y cyfan.

Canllawiau dewis testunau:

Yn y tabl sydd wedi'w greu ar gyfer dewis testunau yr adran, a gwelir fod nodiadau syml wedi'w nodi ar gyfer y cystadlaethau gwahanol, gydag esiampl o'r dewis mwyaf diweddaraf mewn rhai achosion. Gweler isod nodiadau pellach ar gyfer rhai o'r testunau:

Côr Alaw Werin dros 20 mewn nifer, Parti Alaw Werin hyd at 20 mewn nifer a Parti Alaw Werin dan 25 oed hyd at 20 mewn nifer— mae'r dair cystadleuaeth yn cael un darn testun unsain i'w berfformio, ac yn perfformio un hunan-ddewisiad â threfniant i 2/3/4 llais sy'n wrthgyferbynnu a'r darn testun.

Unawd 16 ac o dan 21 oed - dau ddarn yn arferol, un wedi ei osod â'r llall yn hunan ddewisiad wrthgyferbyniol. Weithiau rhoddir dewis ar gyfer bechgyn a merched ar wahân fel yn 2018.

Unawd 12 ac o dan 16 oed - un darn - weithiau rhoddir dewis ar gyfer bechgyn a merched ar wahân.

Perfformiad Gwreiddiol (cystadleuaeth yn y Theatr) - angen dewis thema ar y cyd â'r pwyllgorau Gwerin, Dawns, Theatr a Llefaru – y Pwyllgor Diwylliannol i benderfynu yn derfynol.

4. Dewis Beirniaid

Angen meddwl am restr ddigon hir er mwyn cael digon o enwau wrth gefn. Gwahoddir panel o 4 beirniad ar gyfer y cystadlaethau lleisiol, gan ddefnyddio 2 feirniaid i'r rhan fwyaf o'r cystadlaethau, a panel o 2 ar gyfer y cystadlaethau offerynnol. Gwahoddir beirniaid ychwanegol ar gyfer y ddwy gystadleuaeth offerynnol.

Wrth gynnig beirniaid a wnewch chi plis sicrhau eich bod yn manylu ar bwy y union yw'r personau (i osgoi unrhyw gamddealltwriaeth).

Mae angen cofio bod hi'n ofynnol i'r beirniaid draddodi mewn rhai achosion, ac felly rhaid cael digon o rai â medr wneud hynny yn y Gymraeg heb dynnu sylw atynt eu hunain. Eto peidio bod yn rhy lleol neu'n fympwyol a chadw oddi wrth rhai sydd wedi gwneud yn ddiweddar e.e. yn y ddwy flynedd cyn yr Eisteddfod, ac efallai y dylid cael cydbwysedd rhwng y de a'r gogledd ac os yn bosib rhwng merched a dynion. Ar ddiwedd y dydd yr hyn sydd ei angen arnom yw'r beirniaid gorau. (Gweler y ddogfen 'Beirniaid Diweddar')

Rhaid peidio bod yn rhy leol neu blwyfol wrth ddewis testunau a beirniaid - mae angen digon o amrywiaeth.

Mae'n bosib rhoi rhai testunau sydd gyda blas lleol neu gysylltiadau lleol o ran beirdd, gosodwyr, enwogion neu leoedd, ond mae angen cadw mewn cof mai Eisteddfod Genedlaethol yw hon sy'n ymweld â'r ardal leol. Mae angen darnau sy'n apelio at gystadleuwyr, hyfforddwyr a hefyd cynulleidfa eang. Mae'r dewis o ddarnau yn hollbwysig er mwyn sicrhau denu'r cystadleuwyr pybyr yn ogystal â rhai newydd – cofiwch ei bod hi'n haws annog rhai i gystadlu gyda darnau apelgar da.

Bydd angen gofalu nad yw barn unigolyn/ion yn llywio barn y pwyllgor - mae wedi digwydd sawl tro yn y gorffennol! Mae angen meddwl am yr hen a'r newydd o ran y geiriau yn ogystal â'r ceinciau. Hefyd dylid meddwl a chadw mewn cof hyd pob darn prawf, gan y bydd rhain angen cael eu hamseru cyn creu amserlen rhagbrofion a chystadlaethau'r Pafiliwn.

COFIWCH NA FYDDWN YN CYSYLLTU Â'R BEIRNIAID HYD NES Y BYDD Y PWYLLGOR DIWYLLIANNOL WEDI DERBYN Y TESTUNAU – YN AMLWG FELLY MAE POB ELFEN O'R GWAITH TESTUNAU YN GWBL GYFRINACHOL.

Y gwaith uchod i'w wneud yn ystod y cyfarfod cyntaf fel bo'r testunau yn cael eu paratoi i'w cyflwyno i'r Panel Canolog mewn cyfarfod ar y cyd **Sad 25 o Ionawr 2020**. Rhaid gwneud unrhyw newidiadau ar y diwrnod hwnnw fel bod modd eu cyflwyno yn derfynol i Bwyllgor Diwylliannol yr Eisteddfod ym Mis Mawrth 2020. Bydd gan y swyddfa lawer o waith wedyn i gael popeth yn barod ar gyfer eu hargraffu erbyn diwrnod Cyhoeddi'r Eisteddfod.

5. Gwobrau

Bydd angen i'r pwyllgor annog pobl i roi gwobrau. Rhaid cyfeirio pob cais am wobwr i'r Pennaeth Gweithredu Cymunedol, Alwyn Roberts (Gweler y gwybodaeth cyswllt isod) â maint y wobwr a gynhigir. Bydd Swyddfa'r Eisteddfod wedyn yn cysylltu â'r person dan sylw i drafod y mater. Cofiwch fod pob gwerth ariannol unrhyw wobwr yn gallu cael ei glustnodi yn erbyn targed ardal arbennig os yw'r rhoddwr yn dymuno.

6. Amseru darnau prawf

Fel y cyfeiriwyd ato, bydd angen **amseru pob darn prawf** er mwyn cael y wybodaeth angenrheidiol i gynhyrchu'r rhaglen llwyfan - fel rheol gofynnir yn garedig i Gadeirydd (gyda help y swyddogion/pwyllgor) wneud hyn erbyn **diwedd Ebrill** cyn yr Eisteddfod ei hun.

7. Swyddogaethau adeg yr ŵyl

Un o'r prif ofynion yn ystod yr wythnos fydd gwirfoddoli i redeg y rhagbrofion / a stiwardio'r adeiladau. Byddwn yn gofyn i **un swyddog o'ch pwyllgor** i ymuno â'r is-bwyllgor Gwirfoddoli a fydd yn cyfarfod yn y misoedd yn arwain at yr Eisteddfod. Bydd y cynrychiolydd yn dod nôl at y pwyllgor i helpu ar y gwaith o ganfod pŵl o wirfoddolwyr ar gyfer eu hamserlennu (Ysgrifennydd Rhagbrawf, Arweinydd Llwyfan y Rhagbrofion a Stiwardiaid – bydd dogfennau yn nodi rôl pob un ar gael yn y man).

8. Swyddogaethau eraill

Unwaith i'r testunau gael eu derbyn yn swyddogol, mae croeso i'r pwyllgor barhau i gyfarfod gydag arweiniad gan swyddogion yr Eisteddfod, a hynny er mwyn meddwl am syniadau ar gyfer hyrwyddo cystadlaethau yn lleol, codi ymwybyddiaeth o'u genre yn y gymuned leol, a'r Ŵyl yn gyffredinol.

Gall y pwyllgor hefyd gynnig syniadau i'w taflu i'r pair ar gyfer eu hystyried fel rhan o raglen artistig yr Ŵyl, gan hefyd fynd ati i gydweithio i helpu'r pwyllgor apêl lleol i gynnal digwyddiadau diwylliannol yn y 18 mis yn arwain at yr Ŵyl.

Bydd swyddogion yr Eisteddfod yn trefnu'r cyfarfodydd hyn maes o law ac yn cynnal ambell i un ar y cyd.

Gall y pwyllgor hefyd drafod ffyrdd o waddol – o ran y rhwydweithiau a digwyddiadau cymunedol posib mwyn parhau i ymgysylltu i'r dyfodol.

Elen Huws Elis - Trefnydd a Phennaeth Artistig: elen@eisteddfod.org.uk (cystadlaethau ac arlwy ar y Maes)

Lois Jones – Swyddog Cystadlaethau: lois@eisteddfod.org.uk (cystadlaethau)

Elinor Jones – Trefnydd Cynorthwyol: elinor@eisteddfod.org.uk (darnau gosod – cystadlaethau)

Alwyn Roberts - Pennaeth Gweithredu Cymunedol: alwyn@eisteddfod.org.uk (gwobrau)

Swyddfa'r Eisteddfod, Uned 15, Parc Busnes yr Wyddgrug, Yr Wyddgrug, Sir y Fflint, CH7 1XP / 0845 409 0400

Sioned Edwards – Dirprwy Bennaeth Artistig: sioned@eisteddfod.org.uk (Tŷ Gwerin)

Swyddfa'r Eisteddfod, 40 Parc Ty Glas, Llanisien, Caerdydd, CF14 5DU / 0845 409 0300